

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι μορφές συμπεριφοράς, τις οποίες πρέπει να αποφεύγουν οι γονείς, όταν θέλουν να βοηθήσουν το έφηβο παιδί τους να αντιμετωπίσει τη διάλυση μιας φιλίας, περιλαμβάνονται στην 5^η παράγραφο του Κειμένου 1.

Συγκεκριμένα, οι γονείς πρέπει να αποφεύγουν:

- την υπερβολική εμπλοκή τους στην κατάσταση, μέχρι του σημείου να επιδιώκουν την επίλυση του προβλήματος από τους ίδιους αντί του παιδιού τους ·
- την απαξίωση της κατάστασης ή την αντιμετώπισή της με ειρωνεία.

Αιτιολόγηση:

- Στην πρώτη περίπτωση διακινδυνεύουν την ακύρωση της προσωπικότητας του παιδιού τους, εφόσον υπογραμμίζουν τον βαθμό εξάρτησής του από τους ίδιους, ενώ
- στη δεύτερη δείχνουν ότι υποτιμούν το πρόβλημα και έτσι πυροδοτούν το θυμό του/της εφήβου και το αίσθημα μοναξιάς που βιώνει.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι φράσεις στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 που δείχνουν συμβουλή ή προτροπή είναι οι ακόλουθες:

- *είναι αναγκαίο να ...*
- *πρέπει να ..*
- *ας μη σπεύσουν να ...*
- *καλό θα ήταν να ...*
- *το σημαντικότερο είναι να ...*

Η μεταξύ τους σύνδεση πραγματοποιείται μέσω των κειμενικών δεικτών αρχικά-ακόμη, όμως, και αν – τέλος, οι οποίοι συμβάλλουν καθοριστικά στην οργάνωση της παραγράφου. Ειδικότερα,

- Ο δείκτης αρχικά εισάγει στον λόγο την πρώτη πρόταση του συγγραφέα για την ορθή αντιμετώπιση του προβλήματος από τους γονείς, η οποία είναι διττή, εφόσον αποτελείται αφενός από το *τι πρέπει να κάνουν* (να αντιμετωπίσουν με ωριμότητα το πρόβλημα και να ακούσουν το παιδί τους) και αφετέρου από το *τι πρέπει να αποφύγουν* οι γονείς (να μη φανούν επικριτικοί) ·
- ο δείκτης ακόμη, όμως, και αν σηματοδοτεί γλωσσικά τη βασική αντίθετη προϋπόθεση στα προηγούμενα, δηλ. την πιθανότητα να ζητήσει το ίδιο το παιδί τη συμβουλή των γονέων
- ο δείκτης τέλος αποδίδει γλωσσικά την τελευταία, αλλά ιεραρχικά σπουδαιότερη πρόταση του συγγραφέα, η οποία συνίσταται στην ειλικρινή έκφραση της εμπιστοσύνης των γονέων προς το παιδί τους για την επίλυση του προβλήματος.

Σημείωση: Στην ενδεικτική απάντηση περιλαμβάνονται όλες οι φράσεις συμβουλής/προτροπής για λόγους πληρότητας, ωστόσο οι μαθητές/οι μαθήτριες χρειάζεται να επισημάνουν μόνο όσες ζητούνται στην εκφώνηση.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Οι μετασχηματισμοί έχουν ως ακολούθως:

- 1) Για τον έφηβο είναι πολύ δύσκολο να αντιληφθεί → Για τον έφηβο είναι πολύ δύσκολη η αντίληψη
- 2) και να αποδεχθεί τους λόγους, για τους οποίους μια τέτοια φίλια που έχει χτιστεί με τόσο κόπο μπορεί να γκρεμιστεί → και η αποδοχή των λόγων, για τους οποίους μια τέτοια φίλια που έχει χτιστεί με τόσο κόπο μπορεί να γκρεμιστεί.
- 3) Οι λόγοι που διαλύεται η φίλια στην εφηβεία → Οι λόγοι διάλυσης της φιλίας στην εφηβεία
- 4) Αρχικά είναι αναγκαίο να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα του παιδιού τους με την ωριμότητα που πρέπει → Αρχικά είναι αναγκαία η αντιμετώπιση του προβλήματος του παιδιού τους με την ωριμότητα που πρέπει.

Με τους μετασχηματισμούς το ύφος του λόγου γίνεται περισσότερο πυκνό και ο τόνος περισσότερο απρόσωπος και τυπικός, εφόσον τα ρήματα αντικαθίστανται από ουσιαστικά

και τα συμπληρώματά τους από τις αντίστοιχες γενικές. Συνολικά, το κείμενο γίνεται πιο δύσκολο στην αντίληψη και την κατανόηση για τον μέσο αναγνώστη.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ως προς τα συναισθήματα απέναντι στον ξενιτεμένο: Το ποιητικό υποκείμενο (σε θηλυκό γένος, στ. 3)

- εκφράζει το παράπονο ότι το αγαπημένο πρόσωπο το χαιρέται η ξενιτιά, η οποία και προσωποποιείται (στ. 1-2), και όχι οι δικοί του άνθρωποι στην πατρίδα·
- δηλώνει τη θλίψη, τα δάκρυα και την εκδήλωση πένθους για την απουσία του αγαπημένου προσώπου (στ. 3)·
- εκφράζει απελπισία και απόγνωση για τη μεγάλη απόσταση που τη χωρίζει από το αγαπημένο πρόσωπο, απόσταση τέτοια που δεν επιτρέπει ούτε την αποστολή κάποιου δώρου (στ. 4-6: το μήλο, το κυδώνι και το μοσχοστάφυλο – σύμβολα αγάπης και φροντίδας – δεν αντέχουν στο πέρασμα του χρόνου, άρα δεν θα φτάσουν στον αγαπημένο ξενιτεμένο και δεν θα εκφράσουν τη στοργή της)·
- τονίζει, τέλος, ότι η ένταση των συναισθημάτων της είναι τέτοια, ώστε ούτε τα δάκρυα δεν επαρκούν, για να την εκφράσουν και να την πιστοποιήσουν από απόσταση (στ. 7-8, με κλιμακωτό σχήμα).

Οπωσδήποτε το κείμενο δεν περιλαμβάνει αναφορές τέτοιες, ώστε να μπορεί ο αναγνώστης να υποθέσει με σαφήνεια τη φύση και το είδος της σχέσης ανάμεσα στο ποιητικό υποκείμενο και στον ξενιτεμένο. Η μόνη ένδειξη είναι τα γένη: μια γυναίκα (στ. 3 «στα μαύρα φορεμένη») απευθύνει το παράπονό της σε έναν ξενιτεμένο άνδρα (στ. 4 «ξένο μου»). Μπορεί κάλλιστα μια μητέρα να απευθύνεται στον ξενιτεμένο γιο της ή μια σύζυγος στον σύζυγο ή, ακόμη, και μια φίλη στον φίλο. Ό, τι από τα τρία και αν επιλεγεί, υποστηρίζεται από το κείμενο.